

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/92/2021
Identifikačné číslo spisu: 8020200431
Dátum vydania rozhodnutia: 29. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Martinčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:8020200431.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: P. T., O.. XX.X.XXXX, V. F. Č.. XX/A, P., právne zastúpený Mgr. Ivanom Mazancom, advokátom so sídlom Metodova č. 3331/12, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č.: 0010932702017 zo dňa 20.11.2017, o kasačnej sťažnosti žalovanej voči rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 2Sa/21/2020-29 zo dňa 27.8.2021, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 2Sa/21/2020-29 zo dňa 27.8.2021 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom č.k. 2Sa/21/2020-29 zo dňa 27.8.2021 Krajský súd v Prešove ako správny súd zrušil rozhodnutie žalovanej č.: 0010932702017 zo dňa 20.11.2017 (ďalej preskúmané rozhodnutie) a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov zo dňa 5.10.2017 č.k.: 0010932702017 (ďalej prvostupňové rozhodnutie) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie o upovedomení žalobcu ako povinného o začatí vymáhania pohľadávok na základe exekučného titulu - rozhodnutia žalovanej č. 2710249917 zo dňa 3.2.2017, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov predpísala žalobcovi poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej výške 1995,33 eur za obdobie júl 2011 až september 2012.

2. Napadnutý rozsudok vydal po tom, čo pôvodný rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.2.2019, ktorým zrušil preskúmané rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie, bol zrušený rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp.zn. 9Sžsk/72/2019 zo dňa 26.2.2020 ako nepreskúmateľný.

3. V ďalšom konaní správny súd rozsudkom zo dňa 27.8.2021 č.k. 2Sa/21/2020-29 opätovne preskúmané rozhodnutie žalovanej zo dňa 20.11.2017 ako aj prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov zo dňa 5.10.2017 zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Čo sa týka záverov správneho súdu (bod IV. odôvodnenia napadnutého rozsudku), v celom rozsahu prevzal odôvodnenie zo zrušeného rozsudku č.k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.2.2019. V bode 22 odôvodnenia doplnil svoj záver, že predmetné rozhodnutie o upovedomení o začatí vymáhania pohľadávok bolo vydané dňa 5.10.2017 predčasne v čase, kedy ešte nebolo dostatočným spôsobom preukázané ani vyvrátené tvrdenie žalobcu v pôvodnom konaní o predpísaní poistného a v prvom rade o určení výkonu jeho podnikateľskej činnosti od júla 2010 do decembra 2010. V bode 26 pôvodný bod odôvodnenia doplnil tak, že v súdnom konaní 2Sa/13/2021 rozhodol správny súd tak, že rozhodnutie žalovanej zo dňa 28.7.2017 č. 33907-4/2017-BA a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov zo dňa 3.2.2017 č. 700-2710249917-GC04/17 zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

4. Voči tomuto rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalovaná. Namietala nesprávne právne posúdenie veci zo strany správneho súdu. Správny súd neakceptoval rozsudok NS SR sp.zn. 9Sžsk/72/2019, keď sa nevysporiadal s dôvodmi tohto rozsudku, najmä neuviedol absentujúce zákonné ustanovenia príslušných právnych predpisov, na základe ktorých mal prvostupňový orgán, resp. žalovaná vyčkat' na právoplatné skončenie konania, v ktorom sa preskúmavalo rozhodnutie predstavujúce exekučný titul, neozrejmil úvahu, z ktorej vyplýva povinnosť sťažovateľky v konaní vo veci vymáhania pohľadávok skúmať splnenie zákonných podmienok generálneho pardonu, nevysvetlil, ktoré relevantné ustanovenie zákona správny súd aplikoval, neozrejmil, z akých dôvodov neprihliadol na argument sťažovateľky, že napadnuté rozhodnutie (exekučný titul) nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť ešte dňa 7.8.2017 a neuviedol zákonné ustanovenia o predčasnosti vydania upovedomenia o začatí vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu. Ďalej namietala, že posudzovanie možnosti odpustenia penále za splnenia podmienok generálneho pardonu nie je predmetom konania vo veciach vymáhania pohľadávok a preto nebol dôvod na skúmanie splnenia podmienok generálneho pardonu. Mala za to, že pred vydaním rozhodnutia bol z jej strany skutkový stav veci riadne právne posúdený a pri vydaní napadnutých rozhodnutí bol dostatočne zistený skutkový a právny stav veci, podkladom ktorého bol spôsobilý exekučný titul. Nakoniec skonštatovala, že je nedôvodná inštrukcia správneho súdu, ktorú uviedol ako záväznú po zrušení preskúmaných rozhodnutí, že má vyčkat' do rozhodnutia vo veci správnej žaloby 5Sa/22/2017 a má následne vydat' rozhodnutie, ktorým bude predpísané penále (predpísanie penále nie je predmetom tohto konania).

5. Ku kasačnej sťažnosti sa podaním zo dňa 11.11.2021 vyjadril žalobca prostredníctvom právneho zástupcu. V podstatnej časti vyjadrenia uvádzal svoje meritórne námietky voči exekučnému titulu a ďalším rozhodnutiam žalovanej o predpísaní penále (prvostupňové rozhodnutie zo dňa 9.5.2016 o predpísaní penále v období júl 2011 až september 2012, odvolacie rozhodnutie o penále zo dňa 19.10.2016, rozhodnutie zo dňa 3.2.2017 o predpísaní poistného za obdobie júl 2011 až september 2012, odvolacie rozhodnutie vo veci poistného zo dňa 28.7.2017). Namietal právne posúdenie výkonu podnikateľskej činnosti žalobcu, na základe ktorého bol vydaný exekučný titul. Podľa neho nie je možné akceptovať zákonnosť rozhodnutia o penále, rozhodnutia o poistnom a upovedomenia o začatí vymáhania, ak to bola žalovaná, ktorá vydala rozhodnutia o vzniku poistenia po 4,5 roku napriek tomu, že žalobca sa tejto povinnosti nikdy nezriekal a následne požaduje doplatenie penále, ktoré vzniklo len v dôsledku jeho nečinnosti a opomenutia k vydaniu rozhodnutia už v roku 2011. Stotožnil sa s právnym posúdením veci zo strany správneho súdu a žiadal kasačnú sťažnosť zamietnuť.

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), po oboznámení sa so súdnym a administratívnym spisom a s dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými bol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) zistil, že táto je dôvodná a preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil z nasledovných dôvodov:

7. Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovanej zo dňa 20.11.2017, ktorým ako odvolací orgán zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie pobočky Prešov -

upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávky č.k.:0010932702017 zo dňa 5.10.2017, ktoré bolo vydané podľa § 225i ods. 5, 225j ods. 7 a 225m ods. 3 z.č. 461/2003 Z.z. (ďalej zákon o soc. poistení). Upovedomenie bolo vydané na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu - rozhodnutia č.2710249917 zo dňa 3.2.2017, ktorého predmetom bolo predpísanie poistného vo výške 1 995,33 eur. Žalovaná v preskúvanom rozhodnutí konštatovala, že jediným odvolacím dôvodom bol nesúhlas žalobcu s exekučným titulom zo dňa 3.2.2017, voči ktorému podal správnu žalobu. Podanie správnej žaloby ako také nemá odkladný účinok na právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu a o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby ešte nebolo rozhodnuté. Povinný v odvolaní neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie alebo zmenu upovedomenia o začatí vymáhania pohľadávok.

8. Voči tomuto rozhodnutiu podal žalobca na Krajský súd v Prešove správnu žalobu vedenú pôvodne pod sp. zn. 2Sa/5/2018, v súčasnosti vedenú pod sp. zn. 2Sa/21/2020. V správnej žalobe ako aj v priebehu súdneho konania namietal nezákonnosť exekučného titulu zo dňa 3.2.2017, ktorým bolo predpísané poistné za obdobie júl 2011 až september 2012. Namietal najmä vymeriavací základ za rok 2010, z ktorého bolo poistné vypočítané, konkrétne právne posúdenie výkonu jeho podnikateľskej činnosti, ako ju posúdila žalovaná v exekučnom titule. Poukázal aj na rozhodnutie o penále zo dňa 9.5.2016, s ktorého predpísaním taktiež nesúhlasil.

9. V poradí v prvom rozsudku v tejto veci č.k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.2.2019 správny súd prvostupňové rozhodnutie zo dňa 5.10.2017 a preskúvané rozhodnutie zo dňa 20.11.2017 zrušil. Kasačný súd rozsudkom sp.zn. 9Sžsk/72/2019 zo dňa 26.2.2020 tento rozsudok ako nepreskúmateľný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačný súd konštatoval, že správny súd neuviedol, s poukazom na ktoré zákonné ustanovenia mala žalovaná povinnosť vyčakať na právoplatné ukončenie konania, v ktorom sa preskúmaval exekučný titul, rovnako ako ustanovenie, ktoré by bránilo žalovanej začať a pokračovať vo veci vymáhania pohľadávky, keď sa exekučný titul preskúmava v správnom súdnom konaní. Kasačnému súdu nebola zrozumiteľná úvaha krajského súdu, z ktorej vyplýva, že sa domnieva, že bolo povinnosťou žalovanej, aby v samotnom konaní vo veci vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu skúmala, či žalobca splnil zákonné podmienky generálneho pardonu, t. j. či dlžné poistné a príspevky uhradil najneskôr do 30.4.2010, v dôsledku čoho mohla žalobcovi odpustiť penále. Z exekučného titulu pritom jednoznačne vyplýva, že sa jednalo o predpis dlžného poistného a relevantným (sledovaným) obdobím boli mesiace júl 2011 až september 2012. Bolo preto potrebné prisvedčiť kasačnej námietke žalovanej, že v konaní podľa štvrtej časti zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nebol daný dôvod v súvislosti s právoplatným exekučným titulom preverovať či skúmať splnenie podmienok generálneho pardonu. Kasačný súd konštatoval, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje vysvetlenie, ako vec sám právne posúdil (vyložil) a ktoré relevantné ustanovenia zákona vo vzťahu k samotnému postupu žalovanej v administratívnom konaní aplikoval. Neozrejmil, z akých právnych dôvodov neprihliadol na argument žalovanej, že napadnuté rozhodnutie zo dňa 3.2.2017 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť ešte dňa 7.8.2017 a stalo sa tak spôsobilým exekučným titulom v zmysle § 225b zákona o soc. poistení. Neuviedol tiež, z akých ustanovení vychádzal, keď dospel k záveru, že upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu bolo dňa 5.10.2017 vydané predčasne.

10. V ďalšom konaní správny súd vydal nový rozsudok pod sp.zn. 2Sa/21/2020-29 zo dňa 27.8.2021, v ktorom opätovne uviedol rovnaké dôvody ako v zrušenom rozsudku zo dňa 27.2.2019. Celé právne posúdenie je prakticky totožné s právnym posúdením uvedeným v zrušenom rozsudku.

11. Kasačný súd konštatuje, že sa stotožnil so sťažnostnou námietkou žalovanej, že krajský súd napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil. Pokiaľ krajský súd len prevzal dôvody svojho pôvodného zrušeného rozsudku a neozrejmil vyššie uvedené otázky svojho právneho posúdenia veci, je aj v poradí druhý rozsudok správneho súdu nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Kasačný súd vo svojom zrušujúcom rozsudku uviedol, v čom spočívajú vady skoršieho rozsudku, najmä ktoré konkrétne právne otázky neboli zo strany správneho súdu zodpovedané, resp. odôvodnené nezrozumiteľne.

12. Správny súd v napadnutom rozsudku opätovne neuviedol, prečo podľa jeho právneho názoru nemohlo byť vydané upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok skôr, ako bolo právoplatne rozhodnuté o správnej žalobe vo veci preskúmania zákonnosti exekučného titulu. Argumentácia správneho súdu možným odpustením penále, ak by žalobca splňal podmienky generálneho pardonu je nenáležitá, keďže predmetom súdneho prieskumu nie je rozhodnutie o odpustení penále ani o predpísaní penále a samotný exekučný titul nezaväzuje žalobcu platiť penále. Nenáležité je napokon inštruovanie žalovanej, ako má po zrušení rozhodnutí vo veci ďalej postupovať. Správny súd totiž uvádza, že po vydaní rozhodnutia vo veci sp.zn. 2Sa/13/2021 má vydať rozhodnutie, ktorým bude predpísané penále, pokiaľ na vydanie takéhoto rozhodnutia budú zákonné predpoklady. Správnemu súdu zrejme uniklo, že predmetom súdneho prieskumu nebolo rozhodnutie o predpísaní penále, ale upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok na základe exekučného titulu o predpísaní poistného.

13. Kasačný súd dáva správemu súdu do pozornosti, že predmetom tohto súdneho konania je preskúmanie upovedomenia o začatí vymáhania pohľadávok zo dňa 5.10.2017, potvrdené odvolacím rozhodnutím žalovanej zo dňa 20.11.2017. Predmetom prieskumu teda nie je zákonnosť exekučného titulu - rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov zo dňa 3.2.2017 o predpísaní poistného za obdobie júl 2011 až september 2012 v sume 1 995,33 eur v spojení s odvolacím rozhodnutím žalovanej zo dňa 28.7.2017. Všetky námietky týkajúce sa výpočtu poistného, vrátane námietky ohľadne vymeriavacieho základu pre výpočet poistného, nemôžu byť uplatňované v konaní podľa štvrtej časti zákona o soc. poistení (konanie vo veciach vymáhania pohľadávok). Naopak, tieto námietky mali byť uplatnené v správnom konaní, ktorého výsledkom bolo vydanie rozhodnutia o predpísaní poistného (exekučný titul v zmysle § 225b zák. o soc. poistení) a následne v prípadnom konaní o správnej žalobe vo veci preskúmania exekučného titulu.

14. Tiež je potrebné vychádzať zo skutkového a právneho stavu, ktorý tu bol v čase právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 1 SSP). V tom čase exekučný titul bol právoplatný a vykonateľný (odo dňa 7.8.2017), teda táto podmienka začatia konania vo veciach vymáhania pohľadávok bola splnená. Hoci je zákonnosť exekučného titulu predmetom preskúmania správnym súdom v osobitnom konaní (na Krajskom súde v Prešove pod pôvodnou sp.zn. 5Sa/22/2017, toho času 2Sa/13/2021), samotné podanie správnej žaloby o preskúmanie zákonnosti exekučného titulu nemá vplyv na vykonateľnosť exekučného titulu, pokiaľ nebolo kladne rozhodnuté o odkladnom účinku správnej žaloby. Ak by bol exekučný titul správnym súdom zrušený ako nezákonný, žalovaná by postupovala podľa § 225e ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení a zastavila by konanie vo veciach vymáhania pohľadávok. Tiež je potrebné posúdiť, či žalobca v podanom odvolaní voči prvostupňovému rozhodnutiu namietal tie okolnosti, ktoré mu zákon v § 225n ods. 1 umožňuje (že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhanej pohľadávky alebo bránia jej vymáhateľnosti, alebo existujú iné okolnosti, pre ktoré je vymáhanie pohľadávok neprípustné) a v tom prípade ako ich vyhodnotila žalovaná.

15. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uvádza svoj právny názor týkajúci sa rozhodnutí o predpísaní poistného či penále, tento sa však netýka preskúmaného ani prvostupňového rozhodnutia. Citácia relevantnej judikatúry ohľadne presvedčivých odôvodnení rozhodnutí ako garancie zákonného rozhodovania je nepochybne správna, avšak práve je potrebné podotknúť, že právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako jedna zo súčastí základného práva na spravodlivý proces nebolo v danom prípade riadne naplnené.

16. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd zrušil rozsudok správneho súdu ako nepreskúmateľný a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP. V ďalšom konaní opätovne vyhodnotí žalobné námietky žalobcu vo vzťahu k preskúmanému rozhodnutiu žalovanej a prihliadne na právne závery vyslovené v tomto rozsudku (§ 469 SSP).

17. V ďalšom konaní správny súd rozhodne aj o nároku o náhradu trov tohto kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

18. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.